

Dosarul nr. 2ra-674/23
2-221120682-01-2ra-18052023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. S. Cușnir)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: A. Panov, M. Anton, O. Cojocaru)

Î N C H E I E R E

20 martie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Mariana Ursachi

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Scurtu (Gurschi) și Vasile Gurschi împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu privire la repararea prejudiciului moral și material cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată și constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale, precum și încasarea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Ministerul Justiției, s-a admis apelul Procuraturii Generale și s-a modificat hotărârea din 23 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă:

La 11 august 2021, Elena Scurtu (Gurschi) și Vasile Gurschi au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu privire la repararea prejudiciului moral și material cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată și cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale și încasarea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii au menționat că, potrivit actelor organului de urmărire penală, Elena Scurtu (Gurschi) și Vasile Gurschi, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, s-au adresat prin înșelăciune, la 25 septembrie 2013, către Societatea de Asigurări-Reasigurări „Donaris-Group” Societate pe Acțiuni, cu declarația de daune nr. *****/*****, în baza contractului de asigurare a vehiculelor terestre (autocasco) nr. *****-*****-***** din 08 iulie *****, prin care a fost asigurat la această companie, autoturismul de model Toyota Avensis, cu n/î *****, anul 2007, solicitând despăgubiri, care conform procesului-verbal de constatare a pagubelor au

fost estimate la 140000 de lei, pentru deteriorarea considerabilă a autoturismului asigurat, accident produs în data de 12 septembrie 2013, pe traseul L-54, porțiunea de drum Hulboaca –Anenii Noi, în urma coliziunii cu un copac.

La 22 noiembrie 2013, de către SUP al Inspectoratului de Poliție Buiucani, mun. Chișinău, în privința reclamanților a fost pornită urmărirea penală pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. ***** alin.(*****) din Codul penal, iar la 26 februarie 2014, au fost puși sub învinuire și în aceeași zi a fost aplicată măsura procesuală de constrângere - obligația de a nu părăsi localitatea, finisarea urmăririi penale având loc la data de 31 martie 2015.

Au menționat că, la 18 mai 2015, cauza penală a fost expediată pentru examinare în Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău, iar la 09 decembrie 2016, a fost pronunțată sentința de achitare în privința Elenei Scurtu (Gurschi) și a lui Vasile Gurschi.

Fiind depus apel de către acuzator, cauza a fost examinată în instanța de apel, începând cu 10 ianuarie 2017 și până la 16 mai 2017, iar prin decizia din 16 mai 2017 a Curții de Apel Chișinău, s-a admis apelul procurorului, s-a casat sentința și s-a rejudecat cauza, reclamanții fiind condamnați la 7 ani de închisoare fiecare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în domeniul asigurărilor de daune pe un termen de 2 ani.

Ulterior, prin decizia din 07 noiembrie 2017 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul ordinar declarat din numele reclamanților și a fost dispusă rejudecarea cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 11 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de procuror, cu menținerea sentinței din 09 decembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău.

Prin decizia din 19 martie 2019 a Curții Supreme de Justiție, s-a admis recursul declarat de acuzator și s-a transmis cauza penală la o nouă examinare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 03 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de procuror, ca nefondat și s-a menținut sentința din 09 decembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, fiind menținută prin decizia din 11 februarie 2021 a Curții Supreme de Justiție.

Au notat că, potrivit dispozițiilor Legii nr.87 din 21 aprilie 2011 cu privire la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și art.6 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului în materia violării a duratei procedurilor penale, durata procedurilor penale cu certitudine include proceduri începând din momentul în care acuzatul a fost implicat în proces indiferent de statutul acestuia dacă a avut loc o notificare oficială și dacă aceasta a avut consecințe asupra situației lui.

La caz, procedura penală s-a început odată cu pornirea urmăririi penale, la 23 noiembrie 2013, și a fost finisată odată cu adoptarea deciziei din 11 februarie 2021 a Curții Supreme de Justiție, perioadă în care au fost supuși unor proceduri înjositoare pentru aceștia, lipsa posibilității de a circula liber, necesitatea angajării mai multor avocați, precum și ore nenumărate dedicate dovedirii în instanță a nevinovăției într-o

perioadă de 7 ani și 3 luni.

Reclamanții au susținut că, aprecierea rezonabilității timpului procedurilor se face potrivit următoarelor criterii: miza pentru reclamant, comportamentul părților în proces și complexitatea cauzei. Respectiv, miza pentru reclamanți în procedurile penale practic este degrevată de probațiune din momentul în care Elena Scurtu (Gurschi) și Vasile Gurschi, prin definiție, au riscat o pedeapsă penală, materializată prin decizia din 16 mai 2017 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost condamnați real la privațiune de libertate pe un termen de 7 ani fiecare, respectiv importanța soluționării prompte a chestiunii pentru ei este prezumată și va crește din momentul în care ei au avut aplicate măsuri preventive privative de libertate sau restrictive de libertate.

Au mai notat că, aspectul criteriului cu privire la complexitatea cazului se estimează în raport cu caracterul și gravitatea acuzațiilor, valoarea și calitatea probatorului acumulat și necesar de a fi acumulat, existența sau lipsa unor expertize complexe, existența complicilor și co-acuzaților, etc.

Ce ține de complexitatea cazului, au subliniat că, în cadrul procesului penal, probatoriul este format doar din declarațiile a 7 persoane: Elena Scurtu (Gurschi) și Vasile Gurschi (bănuți, învinuți, inculpați), reprezentanții părții vătămate Mihai Marian și Vladislav Tiltu și martorii: Alexandru Coteș, Evghenii Dragușan și Dumitru Sîrbu, și atrași în instanță ulterior specialistul Nicolae Melnicenco și expertul Valerii Țurcan.

Așadar, importanța desfășurării procesului penal în termen rezonabil este semnificativă, dat fiind faptul că în privința Elenei Scurtu (Gurschi) și a lui Vasile Gurschi a fost pornită urmărirea penală conform semnelor componente infracțiunii prevăzute de art. ***** alin.(*****) din Codul penal - escrocherie în proporții deosebit de mari, care se pedepsește doar cu închisoare pe un termen de la 8 până la 15 ani, fapt ce pune o amprentă negativă asupra vieții reclamanților, activității acestora de studii, muncă, familie și imposibilității deplasării peste hotarele țării.

Prin urmare, reclamanții au opinat că, perioada de 7 ani și 3 luni a procedurii penale efectuate de organul de urmărire penală și instanțele judecătorești în privința reclamanților nu a fost desfășurată într-un termen rezonabil, iar durata îndelungată a procesului penal nu a fost dictată de comportamentul reclamanților și nici de complexitatea cauzei penale.

Având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale cauzate, starea de stres și frustrare cauzate lui Vasile Gurschi și Elenei Scurtu (Gurschi), cuantumul prejudiciului moral pentru încălcarea termenului rezonabil a procedurii penale petrecute în privința acestora urmează a fi estimată la suma de 100000 de lei pentru fiecare, ca o compensare ce ar aduce satisfacție echitabilă persoanelor vătămate (la caz reclamanților).

În temeiul Legii nr.1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și a art. 53 pct. 2 al Constituției Republicii Moldova, statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvârșite în procesele penale de către organele de anchetă și instanțele judecătorești.

Au susținut că, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire, iar conform Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit.

Totodată au reiterat că, în privința reclamanților a fost pornită de către organul de urmărire un proces penal pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. ****alin.(****) din Codul penal, infracțiune deosebit de gravă care prevede în exclusivitate o pedeapsă sub formă de închisoare (de la 8 la 15 ani); o perioadă îndelungată au fost învinuiți de comiterea unei infracțiuni de escrocherie, pe care de fapt nu au comis-o; fiind puși sub învinuire Elena Scurtu (Gurschi) și Vasile Gurschi au fost audiați în această calitate; procesul penal la faza urmăririi penale și judecării cauzei a durat 7 ani și 3 luni, fiind obligați să se prezinte la solicitările organului de urmărire penală și la peste zeci de ședințe de judecată în instanța de fond și apel. Astfel, reclamanții au notat că, un aspect important îl reprezintă și faptul că, prin decizia din 16 mai 2017 a Curții de Apel Chișinău, li s-a aplicat pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 7 ani, fiind nevoiți până la 07 noiembrie 2017 (6 luni) să părăsească domiciliul și familia, ascunzându-se în locuri izolate pentru a nu fi reținuți în mod ilegal de organele de poliție.

Prin urmare, totalitatea acestor circumstanțe, având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale cauzate de perioada îndelungată a desfășurării procesului penal, gravitatea infracțiunii încriminate, stabilirea unei pedepse sub formă de închisoare pe un termen de 7 ani de zile, starea de stres și frustrare cauzate reclamanților un timp îndelungat (7 ani și 3 luni) și ținând cont de rezonanța pe care a avut-o în cercul prietenilor informația despre învinuirea și condamnarea acestora în comiterea infracțiunii încriminate, consideră că prejudiciul moral cauzat reclamanților pentru atragerea ilegală la răspundere penală urmează a fi estimat la suma de 500000 (cinci sute mii) de lei, pentru fiecare.

În drept, reclamanții Elena Scurtu (Gurschi) și Vasile Gurschi își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor Legii nr.87 din 21 aprilie 2011 cu privire la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, Legii nr.1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și ale art.6, 13 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Reclamanții au solicitat admiterea acțiunii, constatarea faptului încălcării de către organele de urmărire penală și instanțele judecătorești a dreptului la desfășurarea procesului penal în termen rezonabil, încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul reclamanților Elena Scurtu (Gurschi) și Vasile Gurschi a sumei de 100 000 (una sută mii) de lei pentru fiecare, în vederea reparării prejudiciului moral cauzat, încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul reclamanților Elena Scurtu (Gurschi) și Vasile Gurschi a sumei de 500000 (cinci sute mii) de lei pentru fiecare, în vederea reparării

prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și ale instanțelor judecătorești, încasarea de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în folosul reclamantilor Elena Scurtu (Gurschi) și Vasile Gurschi a cheltuielilor de judecată pentru asistența juridică acordată de apărător în prezenta cauză civilă.

Prin hotărârea din 23 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis parțial acțiunea. S-a încasat din contul bugetului de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul Elenei Scurtu (Gurschi) și a lui Vasile Gurschi, prejudiciul moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanței de judecată în mărime de 100000 (o sută de mii) lei, pentru fiecare. În rest, acțiunea s-a respins, ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 12 iulie 2022, prin intermediul poștei electronice, Procuratura Generală a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 23 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, iar la 10 noiembrie 2022 a depus apelul motivat, solicitând admiterea cererii de apel, modificarea hotărârii instanței de fond prin micșorarea quantumului prejudiciului moral.

La 18 iulie 2022, Ministerul Justiției a declarat apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 23.06.2022, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca neîntemeiate.

Prin decizia din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins, din lipsă de temei, apelul declarat de Ministerul Justiției. S-a admis apelul declarat de Procuratura Generală. S-a modificat hotărârea din 23 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în partea admisă, micșorând mărimea prejudiciului moral, încasată din contul bugetului de stat, gestionat de Ministerul Finanțelor, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul Elenei Scurtu (Gurschi) și a lui Vasile Gurschi de la 100000 de lei până la 20000 de lei, pentru fiecare.

Pentru a decide astfel, Curtea de Apel Chișinău a notat că Elena Scurtu (Gurschi) și Vasile Gurschi sunt subiecți cu drept de sesizare a instanței de judecată prin prisma dispoziției art.3 lit. a), b) și c) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești nr.1545-XIII din 25 februarie 1998, în condițiile în care au fost recunoscuți în calitate de învinuiți, fiind supuși urmăririi penale, fiindu-le încriminată săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal, ulterior fiind emisă sentință de achitare care a fost menținută de instanțele ierarhic superioare.

Instanța de apel a stabilit că instanța de fond just a admis acțiunea, deoarece Elena Scurtu (Gurschi) și Vasile Gurschi, întrunesc condițiile statuate în Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998, reieșind din existența prejudiciului moral cauzat prin acțiunile a organului de urmărire penală și a procuraturii astfel, făcând trimitere la jurisprudența CEDO în materia acordării satisfacției morale la constatarea violării drepturilor și libertăților fundamentale constatate a fi încălcate în speță, însă eronat a dispus încasarea prejudiciului moral în suma de 100000,00 de lei pentru fiecare, fiind una exagerată.

Curtea de Apel Chișinău a menționat că, ținând cont de natura drepturilor lezate,

de caracterul și gravitatea suferințelor suportate, de statutul social al persoanei și de faptul că reclamanților-intimați le-au fost încălcate drepturile constituționale, ce au adus atingere demnității umane, fiind supuși unor acțiuni ilicite din partea organelor de urmărire penală, manifestate prin învinuirea ilegală și aplicarea măsurilor preventive, suma de 20000,00 de lei pentru fiecare ar constitui o recompensă echitabilă pentru prejudiciul moral suportat, fiind suficientă pentru a aduce satisfacție reclamanților. Or, reclamanții din speță nu au dovedit prin probe admisibile quantumul prejudicierii drepturilor personale nepatrimoniale privind integritatea morală, prezumție valabilă până la proba contrarie.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 06 aprilie 2023, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea actelor judecătorești ale instanțelor ierarhic inferioare, în partea admiterii pretențiilor privind repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată, cu emiterea unei noi hotărâri în această parte, prin care acțiunea să fie respinsă, ca neîntemeiată.

În motivare a invocat că instanțele inferioare au aplicat eronat normele de drept material ce țin de încasarea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în condițiile în care pentru aplicabilitatea prevederilor Legii nr. 1545 necesită a fi întrunite circumstanțele prevăzute de art. 6 – dreptul la repararea prejudiciului și cele prevăzute de art. 3 – cazurile de reparare a prejudiciului material și moral. Or, normele precitate sunt indisolubile, respectiv nu pot fi aplicate separat.

Suplimentar, a invocat că instanțele inferioare au stabilit în mod arbitrar quantumul prejudiciului moral, enumerând în mod formalist criteriile legale în funcție de care acesta a fost fixat, fără însă a argumenta raportat la circumstanțele speței incidente criteriilor respective.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de depunere a recursului, instanța de recurs menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 01 decembrie 2022.

Totodată, Curtea de Apel Chișinău a expediat părților copia deciziei integrale din 01 decembrie 2022, prin intermediul poștei electronice, la 13 februarie 2023 (vol. II, f.d.19). Astfel, recursul declarat de Ministerul Justiției se consideră depus în termenul stabilit de lege.

La 18 mai 2023, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul oficiului poștal, a expediat în adresa intimaților, copia recursului declarat de către Ministerul Justiției, împotriva deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (vol. II, f.d.36).

Până la examinarea recursului, intimații nu și-au valorificat drepturile sale

procedurale și nu a depus referință la recursul declarat de Ministerul Justiției.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Recursul declarat de Ministerul Justiției a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr. 246 din 31 iulie 2023 și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului declarat Ministerul Justiției, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, 19 iunie 2023, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului.

Din analiza recursului declarat rezultă că, Ministerul Justiției a invocat temei de admisibilitate prevăzute art. 432 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data de 19 iunie 2023.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând că recurentul a făcut trimitere la temeiurile de drept prevăzute de art. 432 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, normă citată supra, nu a stabilit

că instanța nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată și nici interpretarea în mod eronat a legii de către instanța judecătorească.

În context, Completul de judecată constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurenței cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție învederează că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat de Ministerul Justiției nu rezultă că instanța de apel a apreciat arbitrar probele.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (cauza Golder împotriva Regatului Unit, p.38, cauza Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (cauza Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (cauza Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (cauza Helmers c. Suediei, 09 octombrie 1991).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul declarat de Ministerul Justiției nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art.440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Ministerul Justiției împotriva deciziei din 01 decembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Scurtu (Gurschi) și Vasile Gurschi împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu privire la repararea prejudiciului moral și material cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată și constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei penale, precum și încasarea prejudiciului moral.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi